

06.05550
THA
2010

THĂNG LONG - HÀ NỘI TUYỂN TẬP CÔNG TRÌNH NGHIÊN CỨU VĂN HÓA

Tuyển chọn và giới thiệu:

PGS. TSKH. NGUYỄN HẢI KẾ (Chủ trì)

ThS. ĐỖ THỊ HƯƠNG THẢO - ThS. NGUYỄN THỊ HOÀI PHƯƠNG

ĐẠI HỌC QUỐC GIA HÀ NỘI
TRUNG TÂM THÔNG TIN THƯ VIỆN

V-D4 / 2011

NHÀ XUẤT BẢN HÀ NỘI - 2010

MỤC LỤC

	Trang
<i>Lời nhà xuất bản</i>	5
<i>Ngàn năm văn hóa Thăng Long-Hà Nội cho hôm nay, cho mai sau...</i>	7
 <i>Phần thứ nhất:</i>	
VĂN HÓA THĂNG LONG - HÀ NỘI: MÔI TRƯỜNG SINH THÁI VÀ CÁI NHÌN TỔNG QUAN	23
MÔI TRƯỜNG SINH THÁI	24
1. Hà Nội - vị trí địa lý và chiều sâu lịch sử.....	25
<i>Trần Quốc Vượng</i>	
2. Đặc điểm địa chất và lịch sử phát triển vùng Hà Nội trong Kainozoi	57
<i>Vũ Quang Lân</i>	
3. Núi Nùng, núi Khán hay núi Sưa.....	73
<i>Vũ Tuân Sán</i>	
4. Giải ảo hiện thực về xứ Đống Đa và gò Đống Đa.....	80
<i>Trần Quốc Vượng</i>	
5. Hà Nội và hình ảnh sông nước.....	91
<i>Christian Pédelahore de Loddis</i>	
6. Vài suy nghĩ về sông Tô Lịch.....	97
<i>Trần Hải Lượng</i>	
7. Có một không gian đô hội phồn hoa và thi thư cổ truyền quanh hồ Trả Gươm.....	103
<i>Lê Văn Lan</i>	
8. Đôi lời về hồ Tây.....	110
<i>Trần Quốc Vượng</i>	

MỘT CÁI NHÌN TỔNG QUAN

118

9. Bốn luận điểm phương pháp luận trong nghiên cứu Thăng Long-Hà Nội..... 119
Ngô Đức Thịnh
10. Thăng Long - Đông Đô - Hà Nội, một số hằng văn hóa Việt Nam 128
Trần Quốc Vượng
11. Về di sản văn hiến Thăng Long qua nghìn năm lịch sử..... 139
Vũ Khiêu
12. Văn hóa Thăng Long thời đại Lý - Trần..... 156
Trần Văn Giàu
13. Văn hoá Hà Nội - tinh hoa ngàn năm văn hóa Việt Nam..... 174
Trần Quốc Vượng
14. Hà Nội - một biểu tượng văn hoá..... 187
Phạm Đức Dương
15. Folklore Kẻ Chợ - Hà Nội trong bối cảnh Folklore Việt Nam..... 198
Trần Quốc Vượng
16. Việc nghiên cứu văn hóa dân gian của Hà Nội từ xưa đến nay..... 202
Đinh Gia Khánh
17. Hà Nội xưa cũ và trí tuệ..... 218
Dương Trung Quốc
18. Bàn về việc bảo tồn chất cổ của Hà Nội..... 222
Hoàng Chi

*Phần thứ hai:***ĐỜI SỐNG VẬT CHẤT - KINH TẾ**

227

19. Văn hóa ẩm thực Việt Nam - Hà Nội, đôi ba vấn đề lý luận..... 229
Trần Quốc Vượng
20. Phong cách nấu ăn Hà Nội..... 236
Nguyễn Tùng
21. Qua tục ngữ ca dao tìm hiểu sự sành ăn khéo mặc của người
 Thăng Long - Hà Nội..... 241
Nguyễn Xuân Kính
22. Phong thái ăn mặc người Hà Nội xưa và nay..... 247
L.Anh

23. Phố cổ Hà Nội - quá trình hình thành và biến đổi.....	251
	<i>Phan Huy Lê</i>
24. Khu phố cổ Hà Nội.....	261
	<i>Paulette Girard, Michel Casagnes</i>
25. Khu phố buôn bán.....	267
	<i>André Masson</i>
26. Sự hình thành khu phố Tây ở Hà Nội.....	277
	<i>Lưu Đình Tuấn</i>
27. Diện mạo nhà cửa Hà Nội thời kỳ Pháp tạm chiếm (1947 - 1954)	284
	<i>Quang Dũng</i>
28. Tàn dư thuộc địa lúc giao thời: người Hà Nội ở “khu phố Pháp”..	288
	<i>Anne Koperdraat, Hans Schenk</i>
29. Ấp Thái Hà dấu vết cuối cùng và độc đáo của giới quan lại ở Hà Nội.....	304
	<i>Philippe Papin</i>
30. Người Hà Nội với vấn đề ở.....	313
	<i>Nguyễn Dũng</i>
31. Bàn về biệt thự ở Hà Nội.....	322
	<i>Ngô Huy Giao</i>
32. Việc dân tự làm nhà ở Hà Nội: những vấn đề và các phương án khả thi.....	328
	<i>Helen Evertsz</i>
33. Giao thông đường sắt thời Pháp thuộc qua tư liệu lưu trữ.....	347
	<i>Đào Thị Diễm</i>
34. Chúng ta thừa hưởng và phát huy di sản nào của “khu phố cổ Hà Nội” liên quan đến giải pháp giao thông.....	360
	<i>Dương Trung Quốc</i>
35. Khu Thập tam trại: nguồn gốc dân cư, tín ngưỡng thành hoàng và đặc điểm kinh tế.....	365
	<i>Nguyễn Quang Ngọc, Nguyễn Văn Chính</i>
36. Tổng luận về Nghề thủ công Hà Nội.....	373
	<i>Trần Quốc Vượng</i>
37. Thăng Long - Hà Nội nơi hội tụ nghề khéo mọi miền.....	388
	<i>Đỗ Thị Hảo</i>

65. Nhận diện một số tác nhân làm chuyển biến lối sống người Hà Nội trong nửa thế kỷ vừa qua.....	654
	<i>Đỗ Huy</i>
66. Vấn đề dân số Hà Nội.....	666
	<i>Philippe Papin</i>
67. Hộ, dòng họ và không gian hôn nhân ở Tả Thanh Oai, một làng ngoại ô Hà Nội.....	671
	<i>Nelly Krowolski</i>
Phân thứ năm:	
NGƯỜI HÀ NỘI	691
68. Phẩm chất người Hà Nội nhìn từ cơ tầng văn hóa - lịch sử.....	693
	<i>Kiều Thu Hoạch</i>
69. Tổ chất thị dân trong con người Thăng Long - Hà Nội.....	703
	<i>Lê Văn Lan</i>
70. Danh nhân văn hóa Thăng Long - Hà Nội.....	712
	<i>Kiều Thu Hoạch</i>
71. Bản lĩnh Lý Thường Kiệt.....	729
	<i>Nguyễn Phạm Hùng</i>
72. Nguyễn Trung Ngạn - Tấm gương tiêu biểu cho thế hệ vàng của trí thức Thăng Long - Đại Việt nửa đầu thế kỷ XIV.....	738
	<i>Nguyễn Hải Kế</i>
73. Chu Văn An - Thầy dạy học và nhà trí thức nổi tiếng cuối đời Trần	753
	<i>Vũ Tuân Sán</i>
74. Bùi Huy Bích – Đại danh nho Việt Nam thế kỷ XVIII.....	776
	<i>Vũ Khiêu</i>
75. Ngô Thì Nhậm và việc chọn đường của một nhà văn yêu nước.....	784
	<i>Phạm Tú Châu</i>
76. Cổ đô và những nỗi niềm trong thơ Bà Huyện Thanh Quan.....	797
	<i>Phạm Ngọc Lan</i>
77. Nguyễn Du và Thăng Long.....	807
	<i>Lê Ngọc Bảo</i>
78. Vũ Tông Phan với văn hiến Thăng Long.....	817
	<i>Vũ Khiêu</i>

79. Nguyễn Văn Siêu (1799-1872).....	824
	<i>Nguyễn Vinh Phúc</i>
80. Cao Bá Quát (1809-1854).....	835
	<i>Vũ Khiêu</i>
81. Hoàng Diệu: Khí phách và tâm hồn Việt Nam, biểu tượng bất diệt trong lòng Hà Nội.....	843
	<i>Vũ Khiêu</i>
82. Tổng luận về các dòng họ văn hiến của Hà Nội.....	850
	<i>Trần Quốc Vượng</i>

Phần thứ sáu:

TIẾP XÚC VÀ GIAO LƯU VĂN HÓA 863

83. Hà Nội - Việt Nam: 100 năm giao thoa văn hóa Đông - Tây, Nam - Bắc (lý luận và thực tiễn).....	865
	<i>Trần Quốc Vượng</i>
84. Sắc thái văn hoá Thăng Long – Hà Nội qua ngàn năm tiếp xúc và giao lưu kinh tế, văn hoá.....	887
	<i>Nguyễn Hải Kế</i>
85. Ảnh hưởng của văn hóa Pháp đối với văn hóa Việt ở Hà Nội qua cái nhìn sinh - văn hóa.....	896
	<i>Vũ Thế Long</i>
86. Hà Nội qua con mắt một người phương Tây.....	901
	<i>Brahm Wiesman</i>
87. Hà Nội nhìn từ phía Tây.....	906
	<i>Đỗ Lai Thúy</i>
88. Kinh Bắc - nơi diễn ra sự tiếp xúc Việt - Hán, Xứ Đoài - nơi bảo lưu cơ tầng văn hóa lúa nước của thủ đô Thăng Long.....	910
	<i>Phạm Đức Dương</i>
89. Những dấu ấn tâm linh Chăm-pa ở Thăng Long.....	923
	<i>Đinh Đức Tiến</i>
90. “Từ độ mang gươm đi mở cõi, Trời Nam thương nhớ đất Thăng Long”.....	933
	<i>Trần Bạch Đằng</i>
91. Du lịch và vấn đề giữ gìn bản sắc văn hóa ở Hà Nội.....	938
	<i>Lê Hồng Lý</i>